

Вибір зброї може передати багато інформації про персонажа без слів, допомагаючи глядачеві або читачеві краще зрозуміти його мотиви та внутрішній світ.

Отже, використання зброї як елемента костюма має важливе значення в театральному та кінематографічному мистецтві. Зброя стає не лише реквізитом або деталлю образу персонажа, а і потужним засобом виразності, що додає глибини та інтриги до історії. Вона може символізувати силу, безпеку або, навпаки, — беззахисність і вразливість персонажа.

А. Борозняк

СПЕЦИФІКА РОБОТИ АКТОРА В МУЗИЧНО-ДРАМАТИЧНОМУ ТЕАТРІ УКРАЇНИ ТА СВІТУ: ВІД АРХАЇКИ ДО СЬОГОДЕННЯ

A. Borozniak

THE SPECIFICS OF THE WORK OF AN ACTOR IN THE MUSIC AND DRAMA THEATRE OF UKRAINE AND THE WORLD: FROM THE ARCHAISM TO THE PRESENT

Акторська майстерність у музично-драматичному театрі являє собою складний та еволюційний процес, що пройшов великий шлях від архаїчних традицій до сучасних вимог і технічних інновацій.

Архаїка в акторській грі представляє собою захоплюючий період в історії музично-драматичного театру, який детально вивчає початкові етапи розвитку акторської майстерності. Особлива увага приділяється українському контексту, де вплив народної культури та традицій формував унікальний стиль акторської гри.

На початкових етапах розвитку акторської майстерності, ще в архаїчний період, актори виступали не тільки як виконавці ролей, але і як носії народних звичаїв та обрядів. Вони використовували міміку, жести й музичні елементи для передачі емоцій та сюжету. Народні обряди, традиції виконання різних ролей визначали особливості акторської гри в кожному регіоні.

Український контекст архаїчної акторської гри визначався глибоким взаємозв'язком з елементами фольклору та етнічною специфікою. Актори використовували традиційні музичні інструменти, спів, танці й народні костюми для створення атмосфери та вираження сюжету. Такий підхід дозволяв створити емоційно насичені вистави, сповнені глибокого зв'язку з культурою та духом народу.

Однією з ключових особливостей архаїчної акторської гри було використання ритуального елемента в представленні. Актори слугували посередниками між світом реальним і світом таємничим, втілюючи релігійні чи магічні образи.

Дослідження цього періоду дозволяє краще зрозуміти витоки акторської майстерності та вплив народних традицій на створення унікального стилю в українському музично-драматичному театрі. Архаїка в акторській грі стала фундаментом для подальших етапів розвитку, впливаючи на формування характерних рис акторської майстерності, які виходять за межі часу та перетинаються з сучасністю.

У класичному періоді музично-драматичного театру акторська майстерність відігравала ключову роль у втіленні класичних творів та дотриманні театральних стандартів. Цей етап розвитку акторської майстерності характеризується великим впливом театральних шкіл та видатних акторських особистостей.

Видатні акторські особистості, такі як Лоренс Олів'є, та Маріянн Індржічек, стали символами класичного періоду, демонструючи високий рівень майстерності та вміння глибоко відчувати й передавати емоції через акторську гру.

Розвиток акторської майстерності в класичному періоді став фундаментом для подальших інновацій та трансформацій у музично-драматичному театрі.

У романтичному періоді музично-драматичного театру актори відчували великий тиск для відтворення нових форм ідеального героя або героїні. Трагедія та комедія стали важливими елементами музично-драматичного театру, а актори активно шукали нові форми самовираження та способи передачі глибоких емоцій.

У цей період акторська майстерність зазнала значного розвитку, відхиляючись від класичних стандартів та надаючи акторам більшу свободу в тлумаченні ролей. Імена таких видатних акторів, як Сара Бернар, Фредерік Лемейтр та Елен Теру, стали символами романтичного періоду та відображали його особливості в акторській грі.

Романтичний експеримент змінив уявлення про акторську майстерність, відкривши нові можливості для творчості та експериментів у музично-драматичному театрі.

Технічні інновації в сучасному музично-драматичному театрі суттєво впливають на акторську майстерність, розширюючи можливості виразності та взаємодії з глядачем. Використання мультимедійних технологій, таких як відеопроєкції, аудіовізуальні ефекти та комп'ютерні графічні можливості, дозволяє створювати вражаючі візуальні ефекти та розширювати арсенал акторського вираження.

Ці технологічні засоби дозволяють акторам ефективно взаємодіяти з аудиторією, створюючи атмосферу, що сприяє глибокому сприйняттю сюжету та емоційному зануренню у виставу.

У сучасному музично-драматичному театрі спостерігається низка цікавих тенденцій у роботі акторів, які відображають сучасні художні та культурні доміанти.

Актори використовують нові методи і техніки для втілення персонажів, що дозволяє їм досліджувати різні аспекти характерів та емоційний спектр. Це може включати в себе використання імпровізації, ролеві ігри, а також звернення до методів театрального дослідження.

У сучасному театрі актори все частіше поєднують різні мистецькі форми, такі як танець, музика, візуальне мистецтво та ін., щоб створити цільне, багатогарне представлення. Це дозволяє акторам збагатити свою гру та створити більш імпресивний ефект на глядачів.

Використання цифрових технологій, таких як віртуальна реальність, проєкції та комп'ютерна анімація, стає все більш поширеним в акторській роботі. Ці техніки дозволяють створювати надзвичайні ефекти та інтерактивність на сцені, розширюючи можливості акторів у втіленні ролей і спілкуванні з глядачами.

Більше акторів використовують свою громадську позицію та популярність для обстоювання соціальних питань та привертання уваги до проблем сучасного суспільства через вистави й інші артистичні проєкти.

Отже, від архаїчних часів до сучасності спостерігається значна трансформація в роботі актора в музично-драматичному театрі. Відповідно до історичних та культурних контекстів, акторська майстерність еволюціонувала, адаптуючись до нових вимог та технологій.

З архаїчних часів актори виконували ролі, опираючись на народні традиції та ритуали, використовуючи міміку, музику та жести для передачі сюжету й емоцій. З часом, у класичному періоді, акторська майстерність вдосконалилася за допомогою розвитку театральних шкіл та впливу видатних акторів. Романтичний період вніс свої новації, коли актори шукали нові форми самовираження через трагедію та комедію.

У сучасному музично-драматичному театрі акторська гра досягла нового рівня завдяки експериментам, використанню цифрових технологій, поєднанню мистецьких напрямків та соціальної активності акторів. Ці трансформації в стилі, техніці та технологіях виконання ролей відображають не лише зміни в самій акторській майстерності, а й соціокультурні зміни й вимоги сучасного глядача.

Отже, специфіка роботи актора в музично-драматичному театрі від архаїки до сьогодення свідчить про постійну трансформацію та адаптацію до нових умов і вимог. Акторська майстерність залишається ключовим елементом театрального мистецтва, який неперервно розвивається і вражає глядачів своєю виразністю та емоційністю.

К. Кравчук

**МЕТОДИ РОБОТИ ЄЖИ ГРОТОВСЬКОГО:
ТЕАТРАЛЬНА РЕВОЛЮЦІЯ В ПОШУКАХ НОВОГО ВИРАЖЕННЯ**

K. Kravchuk

**WORKING METHODS OF JERZY GROTOWSKI:
THEATRICAL REVOLUTION IN SEARCH OF A NEW EXPRESSION**

Наукова стаття досліджує методи роботи Єжи Гротовського, видатного польського режисера та театрального діяча. Автор аналізує ключові аспекти театральної системи Гротовського, зосереджуючись на його підходах до акторської майстерності, режисерської методології та пластичної енергетики.

Стаття розглядає життєвий та творчий шлях актора, його думки, професійні новаторські ідеї, пропонує огляд історичного контексту, у якому сформувалися методи Гротовського, а також їх вплив на сучасний театральний процес.

Методи роботи Єжи Гротовського відіграють значну роль у світовій театральній історії та є одними з найбільш впливових у сучасному театрі. Стаття пропонує докладний аналіз методів Гротовського та їх вплив на розвиток сучасного театру.

Наукова робота складається з таких розділів як:

1. Історичний контекст методів Гротовського: Огляд історичних умов, що сприяли становленню та розвитку методів роботи Гротовського. Аналіз впливу його освіти, театрального досвіду та соціокультурного середовища на формування його методології.

Єжи Гротовський народився у 1933 р. у Польщі. Його талант та пристрасть до театру проявилися із самого дитинства, що надало йому можливість стати одним із найталановитіших випускників Школи драматичного мистецтва в Кракові. У його характеристичі зазначалося: «Це старанний студент з високою інтелектуальністю, який завжди виявляв глибоку зацікавленість до експериментів та дослідницьких робіт».

Після закінчення навчання в 1959 р. режисер почав працювати в Ополі в театрі «13 рядів». Трупa в 1965 р. переїхала до Вроцлава і змінила назву на